

Javna predstavitev

PODPOGLAVJE 4.3:

Kakovost življenja

30. marec 2004

POROČILO

Vsebina:

Namen in program	2
Udeleženci	3
Zapis rezultatov.....	4
Rezultati analize anketnega vprašalnika	8
Priloga: Predstavitve	10

Naročnik:

Ministrstvo za okolje, prostor in energijo
Dunajska 48
1000 Ljubljana

Izvajalec:

modra
komunikacije in moderiranje d.o.o.
communication and facilitation

Topol pri Medvodah 19
1215 Medvode

Poročilo pripravila: Vida Ogorelec Wagner, Albin Keuc, 31.3.2004

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Namen predstavitve:

- Predstaviti strukturo, cilje in ukrepe za podpoglavje 4.3. Kakovost življenja
- Pridobiti mnenja in komentarje zainteresiranih javnosti na predloge

Program:

- 15.10 - Uvod v predstavitev, *mag. Vida Ogorelec Wagner*
Uvod v poglavje 4.3 Kakovost življenja, *mag. Inga Turk, MOPE*
- VODE
- 15.20 - Nacionalni program upravljanja voda, *Gabrijela Grčar, MOPE*
- 15.45 - Program državnega monitoringa kakovosti voda, *Mojca Dobnikar Tehovnik, ARSO*
- 15.50 - Program odvajanja in čiščenja odpadnih voda, *mag. Bernarda Podlipnik, MOPE*
- 16.00 - Operativni program za uresničevanje ukrepov v zvezi z varstvom voda pred onesnaženjem z nitrati; Programi zmanjševanja onesnaženja voda z nevarnimi snovmi, *mag. Inga Turk*
- ZRAK
- 16.20 - Program zmanjševanja emisij v zrak, *Bojan Rode, ARSO*
- 16.30 - Operativni program emisij iz velikih kurilnih naprav, *Tadeja Petrač, MOPE*
- 16.40 - Program državnega monitoringa kakovosti zraka, *Anton Planinšek, ARSO*
- 17.00 - diskusija
- 17.15 - odmor
- KEMIKAJIJE
- 17.25 Vzpostavitev sistema REACH, *mag. Alojz Grabnar, Urad RS za kemikalije*
- 17.35 Nacionalni implementacijski načrt za obstojna onesnaževala, *dr. Žiga Bolta, Urad RS za kemikalije*
- 17.40 HRUP, *Liljana Kuhelj, ARSO*
- 17.50 ELEKTROMAGNETNA SEVANJA, *Janez Jeram, ARSO*
- 17.55 URBANO OKOLJE, *Alenka Burja, MOPE*
- 18.10 OKOLJE IN ZDRAVJE, *dr. Biserka Strel*
- 18.20 Zaključek

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Udeleženci:

Mitja Bajc	Messer Slovenije
Lidija Hočevnar	Projektna pisarna Celje zdravo mesto
Tanja Lamut	
Lidija Hočevnar	
mag. Inga Turk	MOPE
Bernarda Podlipnik	
mag. Radovan Tavzes	
Gabrijela Grčar	
Bojan Rode	
Helena Matoz	
Alenka Burja	
Biserka Strel	
Mojca Dobnikar-Tehovnik	ARSO
Marjana Kovačič	
Jože Uhan	
Jasna Grbovič	
Anton Planinšek	
Lilijana Kuhelj	
Janez Jeram	
Privošnik Tone	RZS-ZRD Celje
Monika Peterlin	IZURS
Danijela Šabić	SURS
Saška Skale	ZVOS
Maja Štefan	ZHDS
Franc Železnik	OZS
Goran Topič	Primorski Informacijski Atelje
Franc Hegler,	RDEG Ivančna Gorica
Franc Šubic	
Alojz Grabner	MZ-URSK
Žiga Bolta	MZ-URSK
Barbara Skaberne	Umanotera

Moderatorja:

Vida Ogorelec Wagner, Modra d.o.o., vida@modra.si

Albin Keuc, albin.keuc@k2.net

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

ZAPIS REZULTATOV

Uvod v delavnico

V uvodu v delavnico je mag. Vida Ogorelec Wagner predstavila cilje proces in cilje sodelovanja javnosti pri pripravi NPVO:

- ♦ zagotavljanje preglednosti postopka
- ♦ boljša informiranost o politiki varstva okolja v EU in Sloveniji ter o vsebinah predloga NPVO
- ♦ pridobivanje dodatnih argumentov, stališč in informacij, ki jih prinašajo udeleženci v procesu, kar prispeva h kakovostnejšemu dokumentu,
- ♦ večja podpora za izvajanje NPVO

Namen dogodka je bil:

- ♦ Predstaviti strukturo, cilje in ukrepe za podpoglavje 4.3. Kakovost življenja
- ♦ Pridobiti mnenja in komentarje zainteresiranih javnosti na predloge

Predlagan je bil naslednji program dela:

- ♦ Uvod
- ♦ Predstavitve
(+vprašanja in predlogi)
 - a. vode
 - b. zrak
 - c. kemikalije,
hrup in elektromagnetno sevanje,
urbano okolje,
okolje in zdravje

Uvod v poglavje

Mag. Inga Turk je predstavila tri sklope podpoglavja 4.3. v Nacionalnem programu varstva okolja:

I. Vode - Nacionalni program upravljanja voda; program državnega monitoringa kakovosti voda; odvajanje in čiščenje odpadnih voda, nitrati, izpusti nevarnih snovi

II. Zrak - program državnega monitoringa kakovosti zraka; ukrepi za izboljšanje in ohranjanje kakovosti zunanjega zraka; operativni program zmanjševanja emisij v zrak; zmanjševanje emisij iz velikih kurilnih naprav

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

III. Kemikalije - implementacijski program REACH sistema; obstojna organska onesnaževala (POPs); operativni program varstva pred hrupom, elektromagnetno sevanje (impl.program), urbano okolje; program "Okolje & zdravje"

Predstavitve in vprašanja

Po uvodni predstavitvi so predstavniki MOPE, ARSO in URSK predstavili osnovna izhodišča za oblikovanje vsebine NPVO. Na koncu vsake skupine predstavitev so udeleženci zastavljali vprašanja. Vse predstavitve so v prilogi. (**Modro** so obarvani odgovori predstavnikov MOPE na vprašanja udeležencev.)

I. Vode

- ♦ 4.3 Kakovost življenja
- ♦ Nacionalni program upravljanja z vodami
- ♦ Vzpostavitev reprezentativne državne mreže merilnih mest za ugotavljanje kakovosti voda
- ♦ Operativni program odvajanja in čiščenja odpadnih voda v Sloveniji
- ♦ Operativni program za varstvo voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijske proizvodnje
- ♦ Programi zmanjševanja onesnaževanja z nevarnimi snovmi

Vprašanja:

Kam bomo z blati iz malih čistilnih naprav?

Aplikacija blata iz čistilnih naprav je odvisna od njihove kakovosti. Nadzor se vrši za vsako čistilno napravo posebej. Operativni program ravnanja z biorazgradljivimi odpadki bo opredelil sežiganje blat iz čistilnih naprav, oziroma oblike njihove predelave. Bistven je pa sistem nadzora. Blata iz ČN se vzorčijo, in zemljišča za apliciranje blat tudi.

Problem je v nadzoru – kako bomo nadzirali?

Lokalne službe za ravnanje z odpadki bodo morale imeti poseben program, katerega se bo izvajalec moral držati. Poleg inšpekcijskih služb bodo nadzor vršila še komunalna redarstva.

Da ne bo spet bolj ali manj mrtva črka na papirju.

Do prejšnjega tedna je veljalo, da dovoljenja izdaja MKGP, medtem ko ARSO daje soglasja za aplikacijo blat iz čistilnih naprav. Vzorci čistilnih naprav se analizirajo, prav tako se preverjajo lastnosti zemljišč, na katere se blata odlagajo. Od njihove kakovosti je odvisna odločitev. Sistem je tako vzpostavljen, vendar 100 % nadzora še ni.

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

II. Zrak

- ♦ Monitoring zraka
- ♦ Operativni program zmanjševanja emisij SO₂, NO_x, HOS in NH₃
- ♦ Program zmanjševanja emisij snovi v zrak iz velikih kurilnih naprav

Vprašanja:

Ali se spremlja tehnologije odžveplevanja?

Za tehnologije odžveplevanja ni nekih posebnih BAT priporočil. Se bodo pa kurilne naprave morale prilagoditi.

Vse velike kurilne naprave veljajo za IPPC zavezance, kar pomeni, da bodo morali za svoje obratovanje pridobiti okoljevarstveno dovoljenje. Predvsem velja to za TE Trbovlje, kjer naj bi bila rešitev problema dosežena do leta 2005, in za TE Šoštanj, kjer načrtujejo povezavo obstoječih blokov na blok 4, ki je že opremljen z odžveplevalno napravo.

Vprašanje izvajanja je odvisno tudi od civilne družbe. Kako bomo vsebine za varstvo zraka udeležili, da ne bodo ostali ukrepi le na papirju?

Kar se tiče pravnega značaja evropskih smernic velja, da jih moramo prenesti v svoj pravni red – tako da smo jih dolžni izvajati. Niso dovolj samo usmeritve.

Vseeno smo v preteklih tridesetih letih dosegli bistveno zmanjšanje emisij glede na izhodiščno onesnaževanje zraka. Bodo pa ti ukrepi seveda zahtevni.

Starejši imamo manj zaupanja v »načrte« – narava nas zna presenetiti.

Ne bi bil tako pesimističen. Uvesti je potrebno spremembe tudi v vedenju ljudi. Prvi nabor ukrepov že kaže v tej smeri.

Za te razprave o ukrepih bo pa mesto ob objavi osnutka nacionalnega programa.

Kako je z izvajanjem smernic za varstvo zraka drugod? Primer Trsta, kjer poteka avtocesta v neposredni bližini bivališč, skupaj z železarno.

So še hujši primeri posegov v prostor. Izognemo se jim lahko. Vse se da, samo če je volja.

[odmor]

III. Kemikalije

- ♦ Kemikalije (REACH)
- ♦ Priprava Nacionalnega Implementacijskega Načrta za ravnanje s POPsi v Sloveniji
- ♦ Hrup

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

- ♦ Elektromagnetna sevanja
- ♦ Tematska strategija za urbana območja
- ♦ Okolje in zdravje

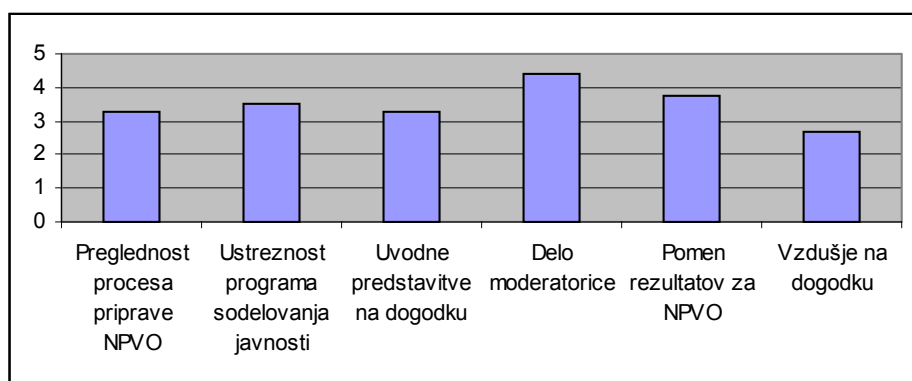
Vprašanja:

Na ta sklop vsebin ni bilo vprašanj.

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Rezultati analize anketnega vprašalnika

Z analizo anketnih vprašalnikov smo ugotavljali zadovoljnost udeležencev z izvedeno predstavitvijo glede na različne vidike in kateri vidiki dogodka so jim bili najbolj oziroma najmanj všeč. Vprašalnik so izpolnili le 4 udeleženci dogodka, zato rezultatov ne moremo posplošiti na vse udeležence.

Graf 1: Ocene vidikov dogodka

Udeleženci so najvišje ocenili delo moderatorice (4,38) in pomen rezultatov za NPVO (3,75), najnižje pa vzdušje na dogodku (2,67).

Trem udeležencem je dogodek zadovoljil njihova pričakovanja, enemu je bil pod pričakovanji.

Večina udeležencev (3) so za dogodek izvedeli iz tematske priloge biltena Okolje & prostor, eden pa z neposrednim obvestilom sodelavca.

Udeležence smo povprašali, kaj jim je bilo na delavnici najbolj in kaj najmanj všeč.

Najbolj jim je bilo všeč:

- predstavitev sklopa zrak (2x)

Najmanj jim je bilo všeč:

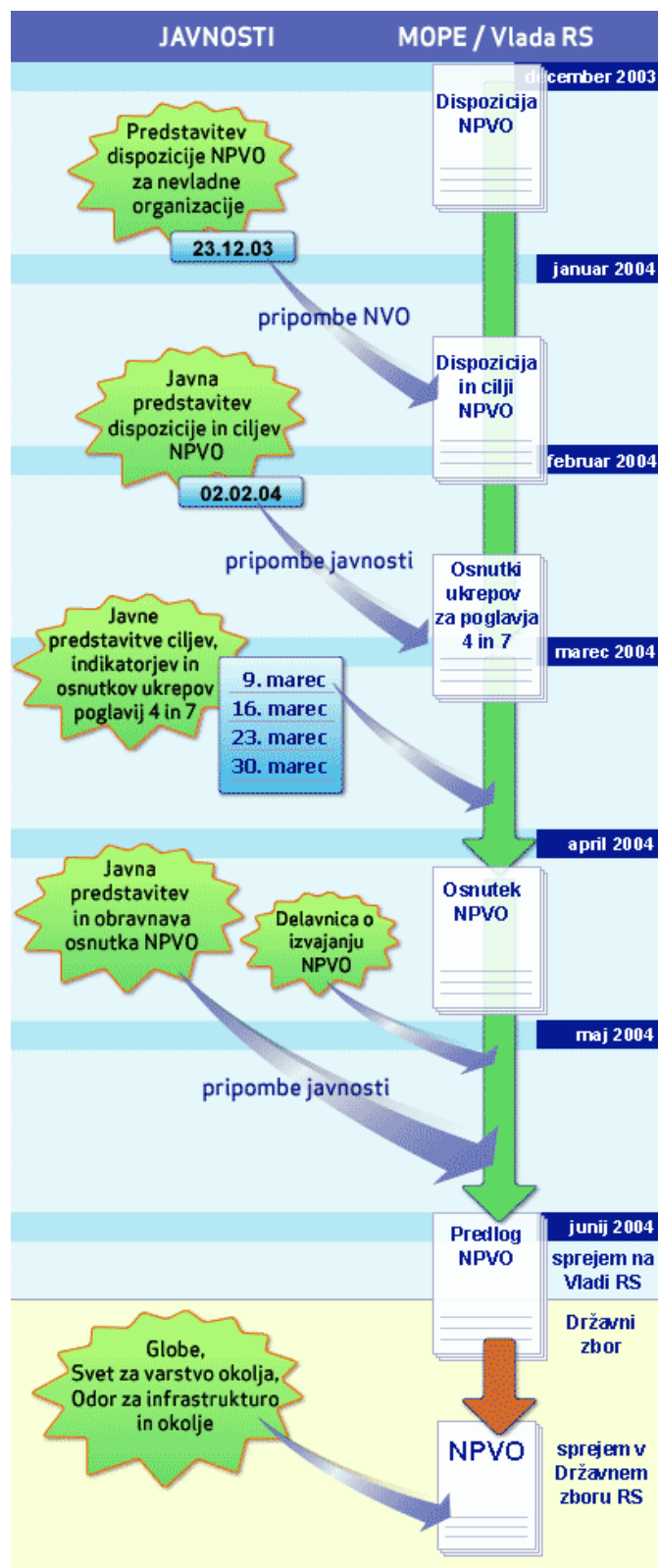
- premalo jedrnate predstavitve

PRILOGA: Predstavitve

1. Proces priprave NPVO in sodelovanje javnosti
2. 4.3 Kakovost življenja, mag. Inga Turk, MOPE
3. Nacionalni program upravljanja z vodami, Gabrijela Grčar, MOPE
4. Vzpostavitev reprezentativne državne mreže merilnih mest za ugotavljanje kakovosti voda, Mojca Dobnikar Tehovnik, ARSO
5. Operativni program odvajanja in čiščenja odpadnih voda v Sloveniji, mag. Bernarda Podlipnik, MOPE
6. Operativni program za varstvo voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijske proizvodnje, mag. Inga Turk, MOPE
7. Programi zmanjševanja onesnaževanja z nevarnimi snovmi, mag. Inga Turk, MOPE
8. Monitoring zraka, Anton Planinšek, ARSO
9. Operativni program zmanjševanja emisij SO₂, NO_x, HOS in NH₃, Bojan Rode, ARSO
10. Program zmanjševanja emisij snovi v zrak iz velikih kurilnih naprav, Tadeja Petrač, MOPE
11. Kemikalije (REACH), mag. Alojz Grabner, URSK
12. Priprava Nacionalnega Implementacijskega Načrta za ravnanje s POPsi v Sloveniji, dr. Žiga Bolta, URSK
13. Hrup, Lilijana Kuhelj, ARSO
14. Elektromagnetna sevanja, Janez Jeram, ARSO
15. Tematska strategija za urbana območja, mag. Alenka Burja, MOPE
16. Okolje in zdravje, dr. Biserka Strel, MOPE

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Proces priprave NPVO in sodelovanja javnosti

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

4.3 Kakovost življenja, mag. Inga Turk, MOPE

4.3 KAKOVOST ŽIVLJENJA

I. Vode - Nacionalni program upravljanja voda; program državnega monitoringa kakovosti voda; odvajanje in čiščenje odpadnih voda, nitrati, izpusti nevarnih snovi

II. Zrak - program državnega monitoringa kakovosti zraka; ukrepi za izboljšanje in ohranjanje kakovosti zunanjega zraka; operativni program zmanjševanja emisij v zrak; zmanjševanje emisij iz velikih kurilnih naprav

III.

Kemikalije: implementacijski program REACH sistema; obstojna organska onesnaževala (POPs); operativni program varstva pred hrupom, elektromagnetno sevanje (impl.program), urbano okolje; program "Okolje & zdravje"

Nacionalni program upravljanja z vodami, Gabrijela Grčar, MOPE

Nacionalni program varstva okolja-

Nacionalni program upravljanja z vodami (ZV-1, člen 54)

Določa politiko upravljanja z vodami in pri tem zlasti cilje in usmeritve, prioritete, operativne programe in roke za področja :

- I. urejanja,**
- II. varstva ,**
- III. rabe voda**

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

I. UREJANJE VODA

CILJI :

Zmanjševanje posledic hidroloških suš (nizkih pretokov in zniževanja nivojev podzemnih voda) ter zmanjševanje škodljivega delovanja voda

Doseganje ciljev bo potekalo na podlagi posameznih operativnih programov in sicer:

1. Operativni program posodobitve in prilagoditve hidrološkega monitoringa (v obdobju 2005 - 2006) ter izboljšanje napovedovanja 2010,
2. Operativni program zmanjševanja posledic hidroloških suš 2005-2015,
3. Operativni program zmanjševanja škodljivega delovanja voda 2005-2010

1. Operativni program posodobitve in prilagoditve hidrološkega monitoringa (v obdobju 2005 - 2006) ter izboljšanje napovedovanja (do leta 2010),

CILJ: izboljšanje napovedovanja in opozarjanja

❖ Operativni program posodobitve in prilagoditve hidrološkega monitoringa ter izboljšanje napovedovanja

- pregled in optimiranje mreže hidrološkega in meteorološkega monitoringa za potrebe ocenjevanja količinskega stanja voda 2005
- vzpostavitev letne vodnobilančne sheme za spremljanje količinskega stanja voda 2006
- prilagoditev mreže merilnih mest hidroloških in meteoroloških parametrov za potrebe hidrološkega napovedovanja 2010
- implementacija hidrološkega modelskega okolja za kontinuirano napovedovanje vodnih količin na celotnem območju Slovenije (2010)
- razvoj metodologije hidrološkega napovedovanja ob uporabi tehnik daljinske zaznave (2010)

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

2. Operativni program zmanjševanja posledic hidroloških suš (2005-2015)

CILJ: zadrževanje voda v okviru povodij

❖ Operativni program zmanjševanja posledic hidroloških suš

- Program ukrepov za zadrževanja odtoka v povodjih in pri tem :
 - gradnja zadrževalnikov, jezov,
 - obnovitve nekdanjih mokrišč, starih strug, poplavnih logov
 - bogatenje nizkih pretokov in nivojev podzemnih voda ter drugi ukrepi
- Negradbeni ukrepi:
 - Ozaveščanje in izobraževanje javnosti,
 - Izboljšanje upravljanja z vodnimi količinami na podlagi vodnih bilanc (spremljanje rabe in obnove vodnih virov),
 - Vzpostavitev instrumentov za uporabo varčnih tehnologij (kmetijstvo, industrija,) in zmanjševanje izgub,

3. Operativni program varstva pred škodljivim delovanjem voda (2005-2010)

CILJ: ZMANJŠANJE OGROŽENOSTI PRED POPLAVAMI in PLAZOVI

❖ Operativni program varstva pred poplavami

Negradbeni ukrepi(uvajanje Evropskih najboljših praks za zmanjševanje poplavne ogroženosti):

- Določitev območij nevarnosti in ogroženosti 2009
- Ozaveščanje javnosti o nevarnosti poplav
- Vzpostavitev drugih instrumentov za zmanjšanje posledic poplav (raba prostora, gradbeni standardi, zavarovalništvo)

Gradbeni ukrepi:

- Priprava programa prioritetnih območij ogroženih zaradi poplav 2005,
 - Priprava novih pobud za pričetek LN
 - Gradnja ukrepov v okviru programa Sklada za vode

❖ Operativni program varstva pred zemeljskimi in hribinskimi plazovi

- Določitev območij nevarnosti in ogroženosti 2009
- Priprava programa prioritetnih območij ogroženih zaradi plazov 2006

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

II. VARSTVO VODA

CILJ: DOBRO STANJE VODA DO 2015

Ukrepi za doseganje "dobrega stanja voda" bodo potekali v okviru:

1. Načrta upravljanja vodnih območij in Programov ukrepov	
• Določitev vplivov in obremenitev vodnih teles	2005
• Postavitev programov monitoringa vodnih teles	2006
• Predstavitev predloga načrta upravljanja voda (NUV) javnostim in konsultacije z javnostmi	2006
• Objava NUV	2009
• Vzpostavitev ekonomske cene vode	2010
• Izvajanje Programa ukrepov	2012
• Doseganje okoljskih ciljev	2015
2. Programov varstva (že potekajo):	2004-2009
❖ voda na vodovarstvenih območjih,	
❖ kopalnih voda	
❖ voda za sladkovodne ribe,	
❖ voda za morske ribe in školjke,	
3. Operativnega programa "Varstva morja"	2004-2015

2.1 Varstvo voda na vodovarstvenih območjih (74. in 78. člen ZV – 1, Osnutek pravilnika o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja in o njegovem označevanju):

CILJ: preprečevanje onesnaževanja ali druge vrste obremenjevanja, ki bi lahko vplivalo na zdravstveno ustreznost ali količino vodnega telesa ali njegovega dela, ki se uporablja za odzvem ali je namenjeno za javno oskrbo s pitno vodo ali za proizvodnjo pijač.

❖ **Program določa:**

➤ Vzpostavitev registra vodovarstvenih območij v obliki geokodirane baze podatkov na podlagi predpisov lokalnih skupnosti, ki so bili sprejeti na podlagi določb 60. in 66. člena zakona o vodah (Uradni list SRS, št. 38/81, 29/86 in Uradni list RS, št. 15/91 ter 52/2000)	2004
➤ Sprejem uredb vlade o vodovarstvenih območjih za vodovarstvena območja iz registra vodovarstvenih območij	2005
➤ Sprejem uredb vlade o vodovarstvenih območjih za območja, kjer so že izdelane strokovne podlage	2006

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

2.2 Varstvo območij kopalnih voda, (ZV-1 77. člen, Uredba o območjih kopalnih voda in monitoringu kakovosti kopalnih voda)

CILJ: OHRANJANJE KAKOVOSTI KOPALNIH VODA

Območja kopalnih voda določena z Uredbo in naravna kopališča po predpisih o varstvu pred utopitvami (kopališča z upravljavci) 2003

❖ Program določa:

- vzpostavitev monitoringa ter vrednotenje kakovosti kopalnih voda v skladu s predpisi o minimalnih higienskih in drugih zahtevah za kopalne vode 2004
- vzpostavitev baze podatkov o kakovosti kopalnih voda v RS pri ARSO 2004
- vzpostavitev sistema obveščanja preko medijev (TV, internet,..) 2004
- natančen pregled vplivnega območja za posamična območja kopalnih voda ter morebitni dodatni monitoring v primeru higienske neustreznosti vode 2005
- priprava programa ukrepov za posamična območja kopalnih voda v primeru higienske neustreznosti vode 2005

2.3 Varstvo območij za sladkovodne ribe, (ZV-1 55. in 57. člen)

CILJ: Ohranjanje kakovosti voda, da se omogoči življenje in rast sladkovodnih rib 2007

Območja voda, ki jih je treba zavarovati ali izboljšati, da se omogoči življenje rib so določena z Uredbo in Pravilnikom o kakovosti površinskih voda za življenje sladkovodnih vrst rib in monitoringu kakovosti le-teh, Ur.l.RS, 46/02 in 71/02)

❖ Operativni program določa:

- določitev salmonidnih in ciprinidnih voda 2002
- vzpostavitev monitoringa ter vrednotenje kakovosti sladkih voda, ki jih je treba zavarovati ali izboljšati, da se omogoči življenje rib 2003
- vzpostavitev baze podatkov o kakovosti sladkih voda, ki jih je treba zavarovati ali izboljšati, da se omogoči življenje rib, ki so v enotni bazi (EB) v ARSO 2004
- vzpostavitev sistema obveščanja preko medijev (TV, radio, časopisi, internet.. 2005
- priprava programa ukrepov za zmanjševanje onesnaženja za posamična območja sladkih voda, ki jih je treba zavarovati ali izboljšati, da se omogoči življenje rib 2007

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

2.4 Varstvo voda za življenje in rast morskih školjk in morskih polžev, (ZV-1 55. in 57. člen,

CILJ: Ohranjanje kakovosti voda, da se omogoči življenje in rast morskih školjk in morskih polžev:

Območja določena z Uredbo in Pravilnikom o kakovosti vode za življenje in rast morskih školjk in morskih polžev in monitoring kakovosti le-teh, Ur.l.RS, 46/02 in 71/02)

❖ **Operativni program določa:**

- določitev voda primernih za življenje in rast morskih školjk in morskih polžev 2002
- vzpostavitev monitoringa ter vrednotenje kakovosti voda, ki jih je treba zavarovati ali izboljšati, da se omogoči življenje in rast morskih školjk in morskih polžev 2003
- vzpostavitev baze podatkov o kakovosti teh voda, ki jih je treba zavarovati ali izboljšati, da se omogoči življenje in rast morskih školjk in morskih polžev, ki so v enotni bazi (EB) v ARSO 2004
- vzpostavitev sistema obveščanja preko medijev (TV, radio, časopisi, internet) 2005
- priprava programa ukrepov za zmanjševanje onesnaženja za območja voda, ki jih je treba zavarovati ali izboljšati, da se omogoči življenje in rast morskih školjk in morskih polžev 2008

3. Varstvo MORJA

CILJI: ZAŠČITA IN OHRANJANJE MORSKEGA OKOLJA

Operativni program obsega:

- ❖ Ustanovitev skupne službe varstva obalnega morja 2006
- ❖ Ukrepe za izvajanje Evropske Strategije morij, ki obsegajo:
 - Ukrepe za varstvo biotske raznovrstnosti
 - Ukrepe za zmanjšanje emisij nevarnih snovi
 - Ukrepe za zmanjšanje eutrofikacije
 - Ukrepe za zmanjšanje emisij radioaktivnih snovi
 - Ukrepe za zmanjšanje emisij ogljikovodikov
 - Ukrepe za zmanjšanje vnosa odpadkov
 - Ukrepe za zmanjšanje vplivov pomorskega prometa
 - Ukrepe za zagotovitev zdravega okolja
 - Izboljšanje baz znanja in podatkov, potrebnih za zaščito morij
 - Vzpodbijanje sodelovanja med nacionalnimi in mednarodnimi ustanovami
 - Doseganje cilja 2015

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

III. RABA VODA

CILJ: TRAJNOSTNA RABA na podlagi EKONOMSKE CENE VODE

❖ **OPERATIVNI PROGRAM VODOOSKRBE R Slovenije**

- analiza obstoječega stanja vodooskrbe v Sloveniji
- racionalizacija izvajalcev javnih služb oskrbe s pitno vodo (združevanje na funkcionalno zaokroženih sistemih)
- opredelitev lastne vodooskrbe z vidika varovanja vodnih virov in varne oskrbe s pitno vodo
- izdelava programa sanacije obstoječih sistemov vodooskrbe (npr. zamenjava azbestnih cevi, združevanja funkcionalnih območji...)

❖ **UVAJANE EKONOMSKE CENE VODE JE PREDVIDENO V OBDOBJU DO 2010**

V okviru Načrta upravljanja vodnih območij so določeni naslednji koraki :

➤ Analize obstoječe rabe vode	2004
➤ Uvedba ekonomskih cen vode za vse vrste rabe	2010

Vzpostavitev reprezentativne državne mreže merilnih mest za ugotavljanje kakovosti voda, Mojca Dobnikar Tehovnik ,ARSO

VZPOSTAVITEV REPREZENTATIVNE DRŽAVNE MREŽE MERILNIH MEST ZA UGOTAVLJANJE KAKOVOSTI VODA

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Okvirna vodna smernica zahteva

DOBRO STANJE VODA

DO LETA 2015

8. člen WFD

**ZA OCENO STANJA JE POTREBNA
UVEDBA MONITORINGOV KAKOVOSTI
POVRŠINSKIH IN PODZEMNIH VODA**

ROK: 22. 12. 2006

ZAKONODAJA

Slovenska zakonodaja

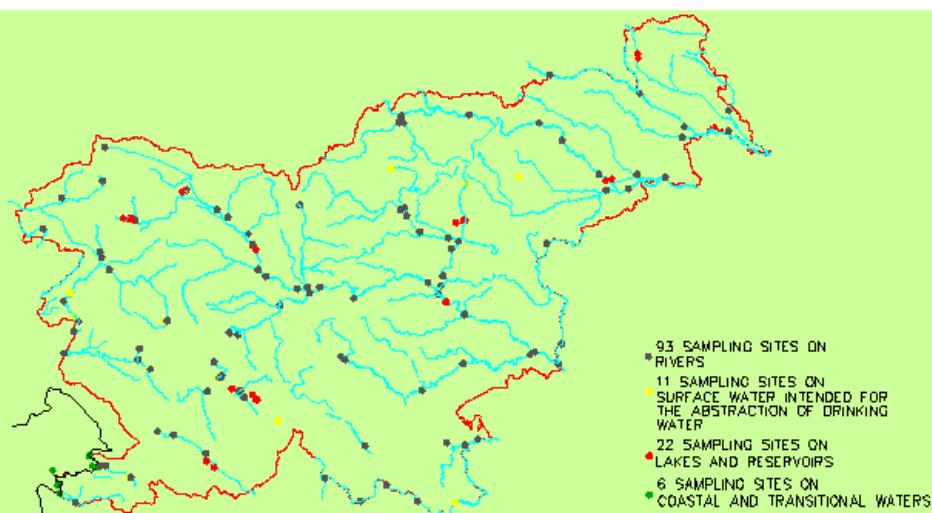
- Zakon o vodah
- Zakon o varstvu okolja
- Uredba o kemijskem stanju površinskih voda
- Pravilnik o monitoringu kemijskega stanja površinskih voda
- Uredba o kakovosti podzemne vode
- Pravilnik o imisijskem monitoringu podzemne vode

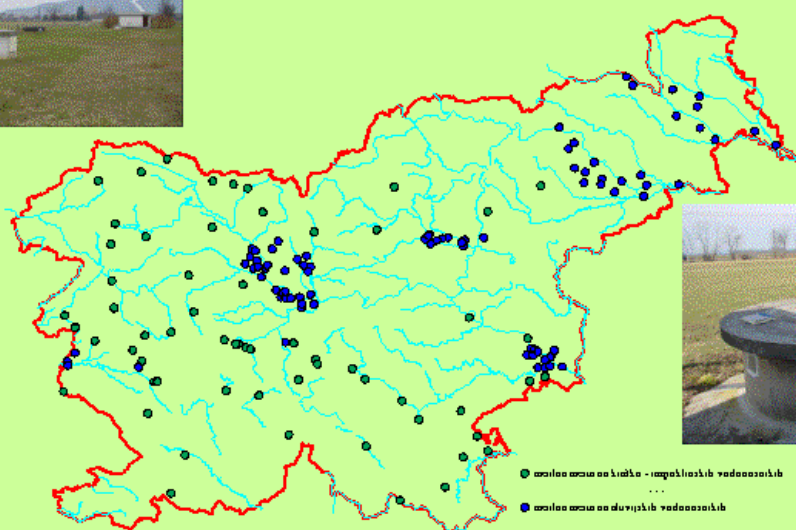
EU zakonodaja

- Okvirna vodna smernica, člen 8, aneks V

MONITORING KAKOVOSTI VODA V SLOVENIJI – POVRŠINSKE VODE

MONITORING KAKOVOSTI VODA V SLOVENIJI – PODZEMNE VODE

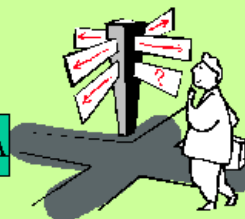

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

CILJI

ANALIZA PRITISKOV IN VPLIVOV

REZULTATI OBSTOJEČEGA MONITORINGA

Priprava programov in vzpostavitev
monitoringov v skladu z zahtevami WFD
do 22. decembra 2006

MREŽE MONITORINGOV ZA:

- **Pregledne meritve** – za oceno celovitega stanja
- **Redne meritve** – ugotavljanje stanja in ocenjevanje učinkov ukrepov
- **Preiskovalne meritve** – ugotavljanje vzrokov za slabo stanje v primerih, ko razlog onesnaženja ni znan

POVRŠINSKE VODE

Elementi kakovosti:

- Hidromorfološki
- Fizikalno-kemijski
- Biološki

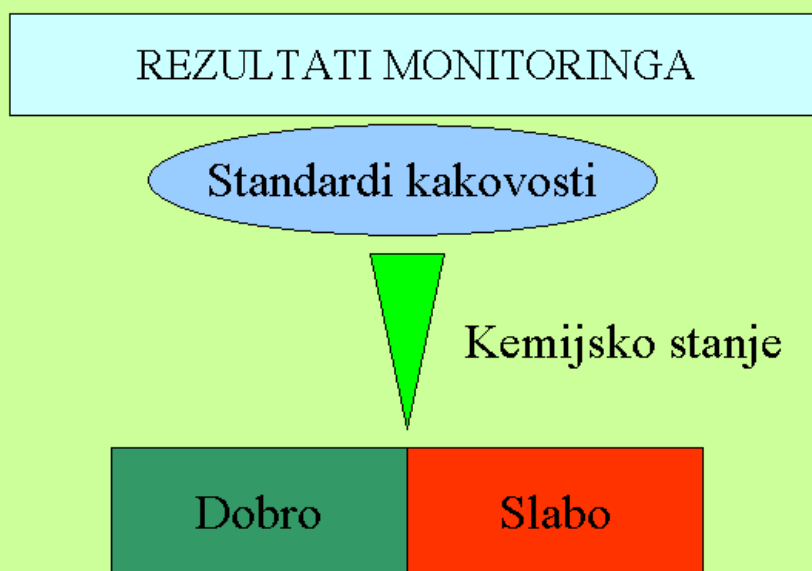

KLASIFIKACIJA POVRŠINSKIH VODA

ZELO DOBRO 1	DOBRO 2	ZMERNO 3	REVNO 4	SLABO 5
-----------------	------------	-------------	------------	------------

Pet kakovostnih razredov

PODZEMNE VODE

UKREPI OZ. POTREBNE AKTIVNOSTI

Površinske vode

- Tipologija 2004
- Referenčne razmere 2004
- Analiza pritiskov in vplivov 2004
- Določitev VT in njihovih značilnosti 2004
- Določitev za Slovenijo relevantnih nevarnih snovi 2005
- Pregled reprezentativnosti obstoječe mreže in ev. dopolnitev oz. sprememba obstoječih merilnih mest 2006
- (Izvedba preglednega monitoringa)

UKREPI OZ. POTREBNE AKTIVNOSTI

Podzemne vode

- Analiza pritiskov in vplivov 2004
- Določitev VT in njihovih značilnosti 2004
- Pregled reprezentativnosti obstoječe mreže in izgradnja novih merilnih mest 2006
- (Izvedba preglednega monitoringa)

PREDVIDENI STROŠKI

- Največji del stroškov predstavlja izgradnja merilne mreže za podzemne vode
- Preostali stroški bodo potrebni za pregledne meritve na površinskih in podzemnih vodah

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Operativni program odvajanja in čiščenja odpadnih voda v Sloveniji, mag. Bernarda Podlipnik, MOPE

Operativni program odvajanja in čiščenja odpadnih voda v Sloveniji

Ministrstvo za okolje, prostor in energijo
Mag. Bernarda Podlipnik

Marec , 2004

Dispozicija za pripravo vsebine programa

- 1. Analiza stanja
- 2. Obveznosti občin, glede na državna izhodišča
- 3. Usklajevanje programa z drugimi sektorji
- 4. Finančni viri za izvajanje programa
- 5. Nosilci nalog za posamezno nalogo
- 6. Terminski plan

Analiza stanja(1)

- 1. Območje občine
 - Površina v m²
 - Naselja s prebivalci
 - Aglomeracije nad 50 PE
 - Aglomeracije pod 50PE
 - *podatki za aglomeracije morajo biti skladni z državnimi izhodišči*
 - *podatki naj se prikažejo v grafični in tabelarični obliki*

Analiza stanja(2)

- 2. Pokritost območja občine s kanalizacijo in čistilnimi napravami
 - Podatki za komunalne odpadne vode
 - Podatki za druge onesnaževalce
 - Podatki o malih ČN
 - Podatki o greznicah
 - *podatki naj se prikažejo v grafični in tabelarični obliki*

Analiza stanja(3)

- 3.Podatki o katastru in drugih evidencah, ki pokrivajo področja odvajanja in čiščenja
- odpadnih voda
 - grafične priloge

Analiza stanja(4)

- 4.Organiziranost javne službe
 - Javno podjetje
 - Koncesija za upravljanje
 - BOT Koncesija
 - Režijski obrat
 - Vlaganje javnega kapitala v zasebni kapital
 - Drugo
- natančno je potrebno opisati za vse območje občine in naštetati vse oblike organiziranosti javnih služb*

Analiza stanja(5)

■ 5. Predpisi občine

- Statut občine
- Odlok o gospodarskih javnih službah
- Odlok o izvajanju javne službe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode
- Tarifni pravilnik o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne in padavinske vode
- Pravilnik o tehničnih pogojih za opravljanje
- Javne službe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode
- Odlok o komunalne opremljanju zemljišč

Analiza stanja(6)

■ 6. Cenovna politika na področju odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih in padavinskih voda

- Cena odvajanja
- Cena čiščenja
- Cena praznjenja greznic
- Cena obdelave blata iz čn in greznic
- Takse državne
- Takse občinske

Analiza stanja(7)

- 7. Investicijska vlaganja občine v komunalno infrastrukturo za obdobje 2001-2004(proračun/investicije)
 - proračun občine
 - komunalni prispevek
 - priključnine
 - Amortizacija, krediti
 - državna taksa
 - občinska taksa
 - državne subvencije
 - EU sredstva
 - drugo

Obveznosti občine,glede na državna izhodišča

- Obveznosti izgradnje čistilnih naprav s pripadajočim kanalskim omrežjem do leta 2005
- Obveznosti izgradnje čistilnih naprav s pripadajočim kanalskim omrežjem do leta 2010
- Obveznosti izgradnje čistilnih naprav s pripadajočim kanalskim omrežjem do leta 2015
- Obveznosti izgradnje čistilnih naprav s pripadajočim kanalskim omrežjem do leta 2008
- (tabelarični prikaz)

Usklajevanje programa z drugimi sektorji

- Načrt razvojnih programov za področje odvajanja in čiščenja za obdobje
- 2004-2007
- usklajevanje z Ministrstvom za finance
- usklajevanje z Ministrstvom za gospodarstvo

Finančni viri

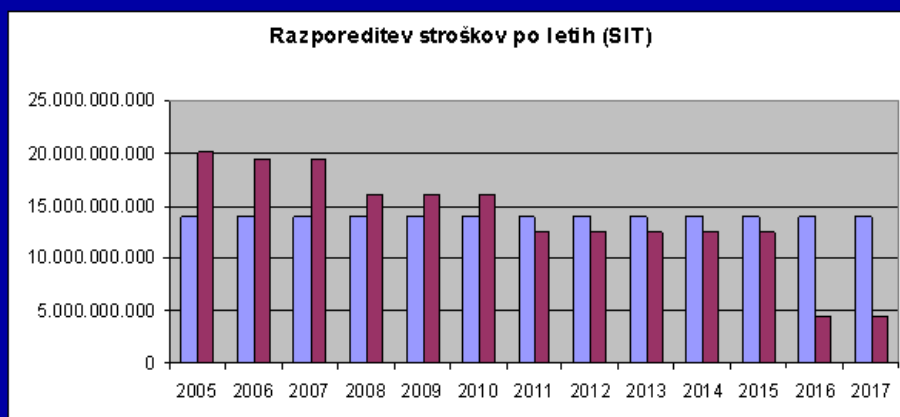
- Državni proračun 10%
- Državne takse 50%
- Cena storitve(amortizacija, krediti) 20%-30%
- Občinski proračun do 10%
- Komunalni prispevek do 10%
- EU sredstva
- Drugo

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Nosilci nalog

- **Država**
Predpisi, oblikovanje cenovne politike, oblikovanje finančnih virov za investicije, nadzorna funkcija
- **Občina**
Občinski predpisi, priprava investicijskih dokumentacije, priprava ustrezni prostorskih planov in nakupi zemljišč, oblikovanje cen storitev, oblikovanje ustreznih finančnih sredstev
- **Izvajalci javnih služb**
Priprava programa izvajanja javne službe, izvajanje javne službe skladno s predpisi države in občine, izdelava strokovnih predlogov za izboljšanje izvajanja javne službe, oblikovanje predloga cen
- **Inšpekcija**
Nadzorovanje skladno s predpisi
- **Uporabniki storitev**
Upoštevanje predpisov, podajanje predlogov za izboljšanje delovanja javnih služb, konstruktivno sodelovanje pri izgradnji infrastrukture

Terminski plan

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Operativni program za varstvo voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijske proizvodnje, mag. Inga Turk, MOPE

Operativni program za varstvo voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijske proizvodnje

Cilji:

- doseganje padajočega trenda vsebnosti nitratov v podzemnih vodah na vseh vodonosnikih in znižanje deleža merilnih mest, kjer je mejna vrednost presežena pogosto (25 – 50 %) ali zelo pogosto (več kot 50 %)
- izgradnja skladiščnih kapacitet za živinska gnojila (zagotavljanje skladiščenja gnojil v obdobjih prepovedi vnosa)
- vključitev izplačil za izpolnjevanje zahtev Nitratne direktive v Program razvoja podeželja (2004-2006)

Ukrepi:

1. ukrepi za strokovno utemeljeno gnojenje po načelih dobre kmetijske prakse in ob upoštevanju mejnih vrednosti letnih vnosov
2. ukrepi, ki se nanašajo na prilagajanje živinorejskih obratov okoljskim standardom (uvajanje najboljših razpoložljivih tehnologij)

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Ukrepi za strokovno utemeljeno gnojenje po načelih dobre kmetijske prakse:

- mejna vrednost letnega vnosa dušika z živinskimi gnojili, obdobja prepovedi in omejitve gnojenja, itd.
- vodovarstvena območja - poleg mejnih vrednosti za VVO so za različne vodovarstvene režime (VVO I. najožje, VVO II. ožje in VVO III. širše) predvideni različni ukrepi
- kapacitete skladišč živinskih gnojil - zadostovati za obdobja, ko je prepovedan vnos živinskih gnojil (doseganje EU standardov - Nitratna direktiva)
- gnojilni načrti - z OP bo izdelava letnega gnojilnega načrta obvezna
- drugi ukrepi - izobraževanje, obveščanje, svetovanje

Spremljanje izvajanja:

- poročanje po Nitratni direktivi (4-letna obdobja) o uspešnosti izvajanja programa - prvo nacionalno poročilo za obdobje od leta 2004 do vključno leta 2007 je potrebno oddati Evropski komisiji junija 2008;
- indikatorji: Izvajanje nitratne direktive
Nitrati v podzemnih vodah
Poraba mineralnih gnojil
Kmetijsko okoljski ukrepi

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Programi zmanjševanja onesnaževanja z nevarnimi snovmi,
mag. Inga Turk, MOPE

Programi zmanjševanja onesnaževanja z nevarnimi snovmi

- Operativni program zmanjševanja onesnaženja z živim srebrom iz razpršenih virov (februar, 2004)
- Operativni program zmanjševanja onesnaženja z nevarnimi kloriranimi ogljikovodiki iz razpršenih virov (v pripravi)
- Operativni program zmanjševanja onesnaženja s snovmi iz seznama II nevarnih snovi (v pripravi)

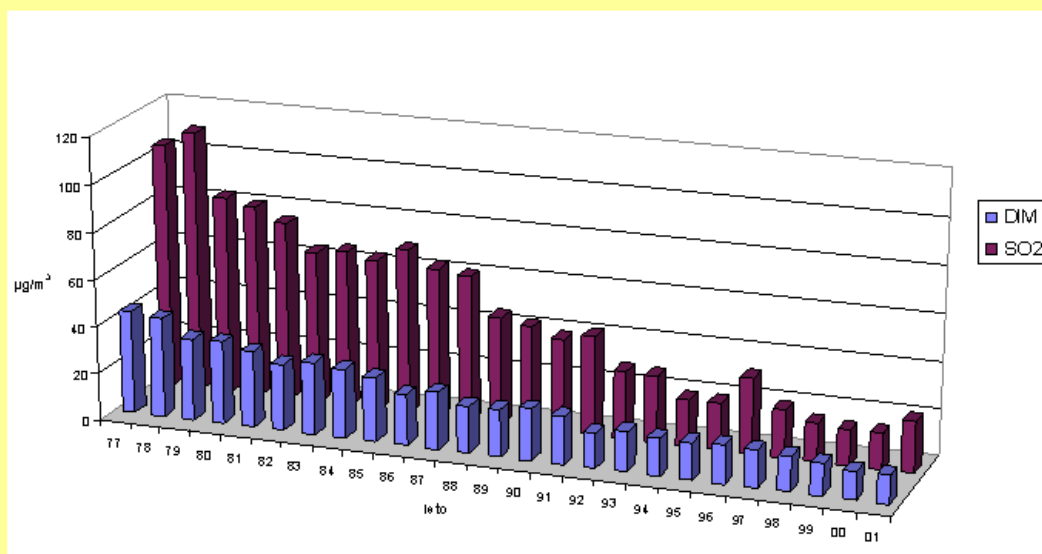
Monitoring zraka, Anton Planinšek, ARSO

Zgodovina meritev onesnaženosti zraka v Sloveniji

- 1965 prve 24-urne meritve SO₂ in dima
- 1968 pričetek rednih meritev SO₂ in dima
- 1970 polurne meritve koncentracij SO₂ v okolici TE Trbovlje
- 1971 meritve padavin in prašnih usedlin
- 1977 merilna mreža se razširi na 56 merilnih mest
- 1983 nabavljenih je bilo 10 avtomatskih merilnih postaj sistema ANAS
- 1989 do 1991 postavitve 7 merilnih postaj sistema ANAS na fiksne lokacije
- 1994 nabava mobilne avtomatske merilne postaje
- 2001 dobava merilne opreme iz projekta PHARE

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Merilna mreža 24-urnih koncentracij dima in indeksa onesnaženosti zraka s kislimi plini ($I(SO_2)$)
Povprečne letne vrednosti za 12 lokacij

Slovenska zakonodaja

- ZAKON O VARSTVU OKOLJA (UR.L. RS, ŠT. 32/1993)
- UREDBA O UKREPIH ZA OHRANJANJE IN IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI ZUNANJEGA ZRAKA (UR.L. RS, ŠT. 52/2002)
- UREDBA O ŽVEPLOVEM DIOKSIDU, DUŠIKOVIH OKSIDIH, DELCIH IN SVINCU V ZUNANJEM ZRAKU (UR.L. RS, ŠT. 52/2002)
- UREDBA O BENZENU IN OGLJIKOVEM MONOKSIDU V ZUNANJEM ZRAKU (UR.L. RS, ŠT. 52/2002)
- UREDBA O OZONU V ZUNANJEM ZRAKU (UR.L. RS, ŠT. 8/2003)
- KONVENCIJA O PREKOMEJNEM ONESNAŽEVANJU ZRAKA NA VELIKE RAZDALJE (CLRTAP). EMEP, GAW

Evropska zakonodaja

- COUNCIL DIRECTIVE ON AMBIENT AIR QUALITY ASSESSMENT AND MANAGEMENT, 96/62/EC) - OKVIRNA SMERNICA
- COUNCIL DIRECTIVE RELATING TO LIMIT VALUES FOR SULPHUR DIOXIDE AND OXIDES OF NITROGEN, PARTICULATE MATTER AND LEAD IN AMBIENT AIR, (99/30/EEC)
- DIRECTIVE 2000/69/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL OF 16 NOVEMBER 2000 RELATING TO LIMIT VALUES FOR BENZENE AND CARBON MONOXIDE IN AMBIENT AIR
- DIRECTIVE 2002/3/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND COUNCIL OF 12.FRB. 2002 RELATING TO OZONE IN AMBIENT AIR
- COUNCIL DECISION ESTABLISHING A RECIPROCAL EXCHANGE OF INFORMATION AND DATA FROM NETWORKS AND INDIVIDUAL STATIONS MEASURING AMBIENT AIR POLLUTION WITHIN THE MEMBER STATES, (97/101/EC)
- PROPOSAL FOR A DIRECTIVE 2001/XX/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL RELATING TO ARSENIC, CADMIUM, MERCURY, NICKEL AND POLYCYCLIC AROMATIC HYDROCARBONS (PAH) IN AMBIENT AIR

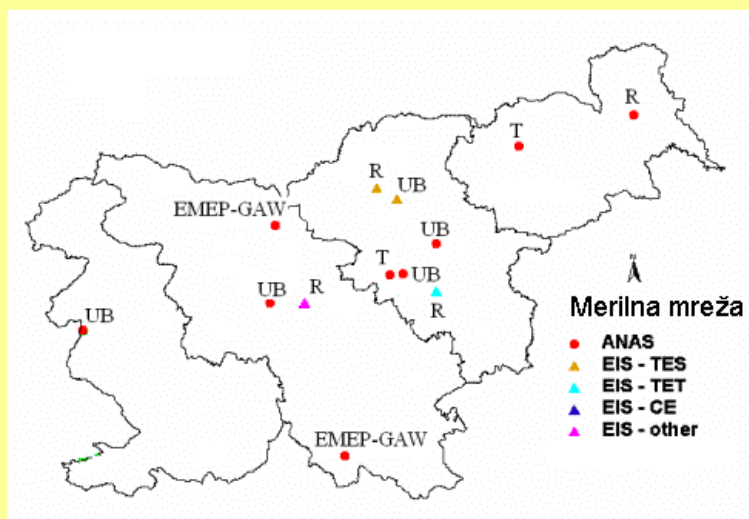
PREDHODNA OCENA ONESNAŽENOSTI
ZRAKA V SLOVENIJI

Merilna mreža postaj za onesnaženost zraka

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Merilna mesta avtomatske mreže

Tipi merilnih mest: R .. Podeželsko T .. Prometno UB .. Mestno ozadje

Nabor meritev na postajah

Lokacija	NV	T	SV	HV	RV	SS	SO ₂	O ₃	NO _x	PM10	BTX	CO
Ljubljana-Bel	298	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Maribor	270	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Celje	240	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
Novo Gorica	100	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Murska Sobota	188	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
Tibovlje	265	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
Zagorje	240	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
Hrastnik	290	x	x	x	x	x	x	x	x			
Iskra EMEP	520	x	x	x	x	x		x				
Kravanj GAW	1720	x	x	x	x	x		x				x
Šibila postaja		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Dostop do podatkov

- Teletekst RTVSlo: stran 146

- Internet ARSO:

- Trenutni podatki:

http://orkan.rzs-hm.si/eko_amp/

http://www.rzs-hm.si/podatki/onesnazenost_zraka.html

Poročila:

Mesečna poročila

http://www.rzs-hm.si/pripravili_smo/publikacije/mesecne.html

Letna poročila

http://www.rzs-hm.si/pripravili_smo/porocila/zrak_letna.html

Slovenska zakonodaja

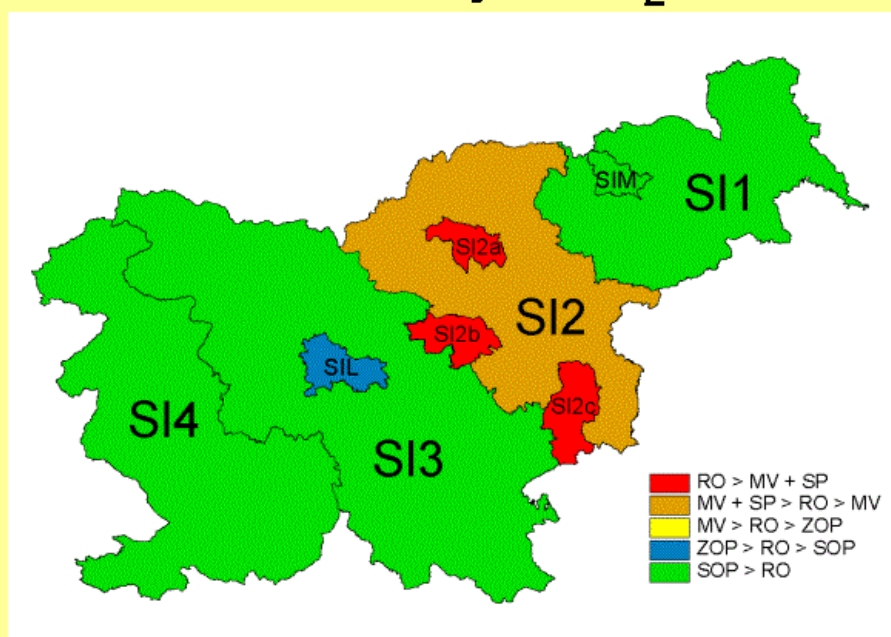
- ZAKON O VARSTVU OKOLJA (UR.L. RS, ŠT. 32/1993)
- UREDBA O MEJNIH IN KRITIČNIH IMISIJSKIH VREDNOSTIH SNOVI V ZRAKU (UR.L. RS, ŠT. 73/1994)
- [UREDBA O UKREPIH ZA OHRANJANJE IN IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI ZUNANJEGA ZRAKA](#) (UR.L. RS, ŠT. 52/2002)
- [UREDBA O ŽVEPLOVEM DIOKSIDU, DUŠIKOVH OKSIDIH, DELCIH IN SVINCU V ZUNANJEM ZRAKU](#) (UR.L. RS, ŠT. 52/2002)
- [UREDBA O BENZENU IN OGLJIKOVEM MONOKSIDU V ZUNANJEM ZRAKU](#) (UR.L. RS, ŠT. 52/2002)
- [UREDBA O OZONU V ZUNANJEM ZRAKU](#) (UR.L. RS, ŠT. 8/2003)
- KONVENCIJA O PREKOMEJNEM ONESNAŽEVANJU ZRAKA NA VELIKE RAZDALJE (CLRTAP). EMEP, GAW
- KONVENCIJA ZN O SPREMEMBI PODNEBJA (UN FCCC)
- Zakon o ratifikaciji kjotskega protokola o okvirni konvenciji združenih narodov o spremembi podnebja UI MP 17/2002, 10.7. 2002 (st.721)

Evropska zakonodaja

- COUNCIL DIRECTIVE ON AMBIENT AIR QUALITY ASSESSMENT AND MANAGEMENT, 96/62/EC) - OKVIRNA SMERNICA
- Directive 2002/3/EC of the European Parliament and Council of 12.frb. 2002 Relating to Ozone in Ambient Air
- (COUNCIL DIRECTIVE RELATING TO LIMIT VALUES FOR SULPHUR DIOXIDE AND OXIDES OF NITROGEN, PARTICULATE MATTER AND LEAD IN AMBIENT AIR, (99/30/EEC)
- DIRECTIVE 2000/69/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL OF 16 NOVEMBER 2000 RELATING TO LIMIT VALUES FOR BENZENE AND CARBON MONOXIDE IN AMBIENT AIR
- Council Decision establishing a reciprocal exchange of information and data from networks and individual stations measuring ambient air pollution within the Member States, (97/101/EC)
- PROPOSAL FOR A DIRECTIVE 2001/XX/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL RELATING TO ARSENIC, CADMIUM, MERCURY, NICKEL AND POLYCYCLIC AROMATIC HYDROCARBONS (PAH) IN AMBIENT AIR
- Directive 2001/81/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2001 on national emission ceilings for certain atmospheric pollutants

PREDHODNA OCENA ONESNAŽENOSTI
ZRAKA V SLOVENIJI

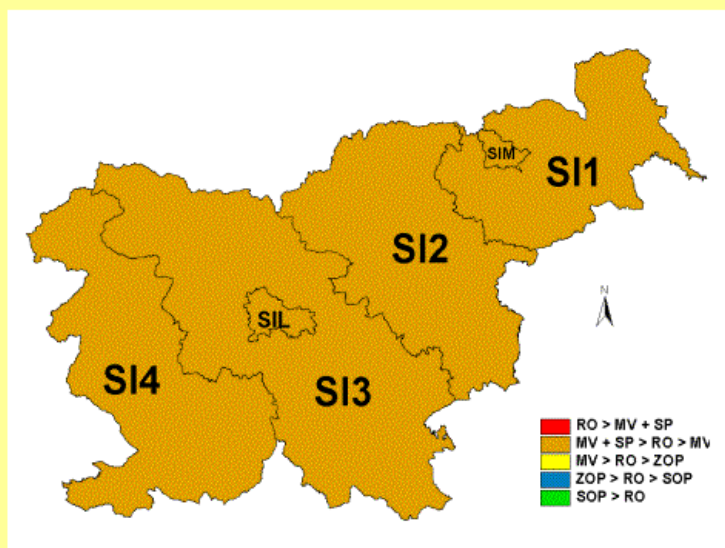
Območja SO₂

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

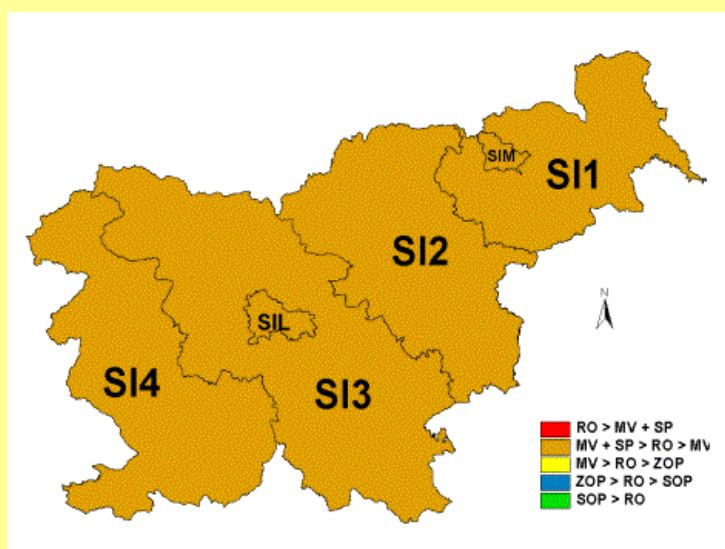
PREDHODNA OCENA ONESNAŽENOSTI
ZRAKA V SLOVENIJI

Območja NO₂

PREDHODNA OCENA ONESNAŽENOSTI
ZRAKA V SLOVENIJI

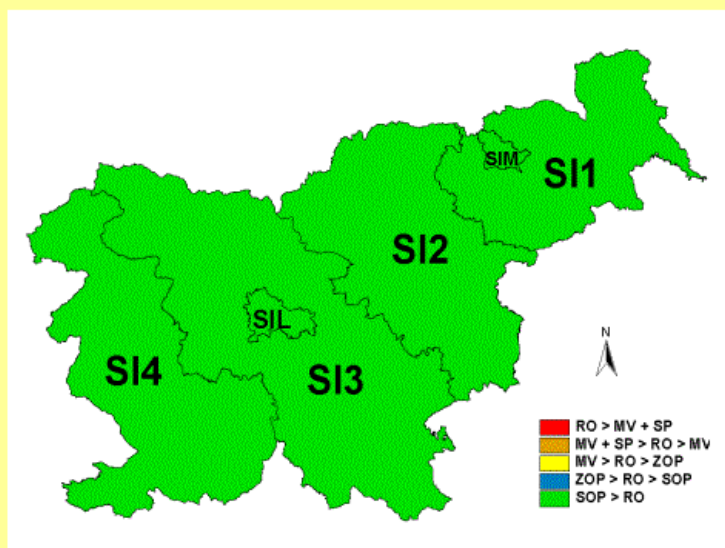
Območja delci PM₁₀

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

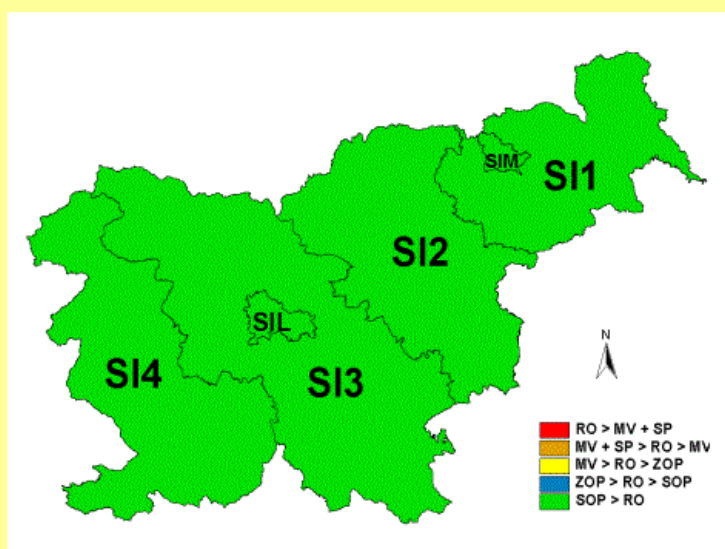
PREDHODNA OCENA ONESNAŽENOSTI
ZRAKA V SLOVENIJI

Območja svinec

PREDHODNA OCENA ONESNAŽENOSTI
ZRAKA V SLOVENIJI

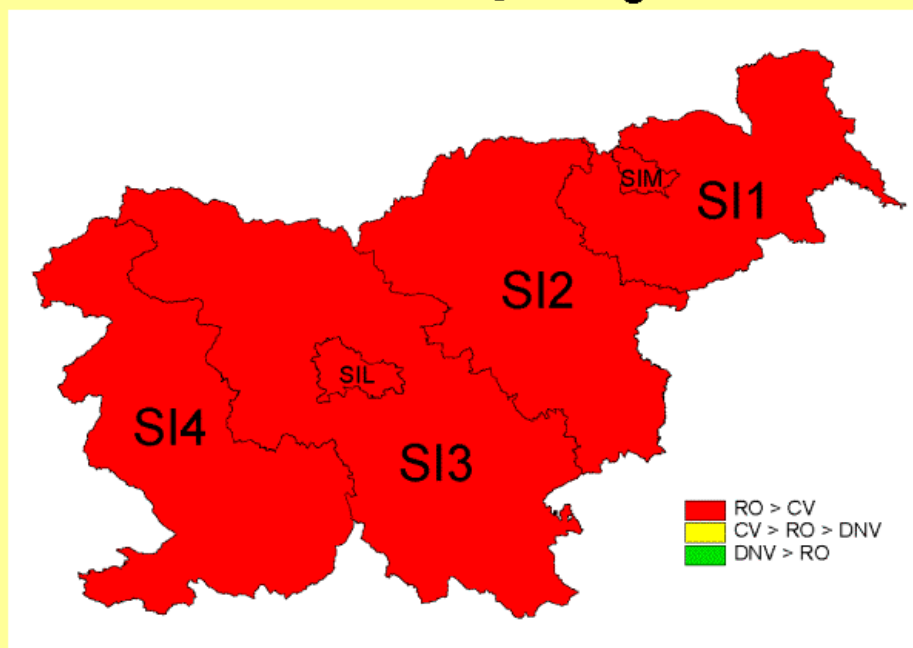
Območja CO

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

PREDHODNA OCENA ONESNAŽENOSTI
ZRAKA V SLOVENIJI

Območja O₃

Cilji

- Zagotoviti, da bodo na vsem območju države ravni onesnaženja pod mejnimi vrednostmi.
- Na območjih, kjer je kakovost zraka boljša od predpisanih vrednosti, pa si je treba prizadevati, da se ne bo poslabšala, oz. jo še izboljšati.

Ukrepi

- S sanacijskimi programi je treba doseči, da bodo veliki viri onesnaževal zmanjšali emisije do takšne stopnje, da v okolici virov ne bodo ravni koncentracij ne bodo presegle mejnih vrednosti. Ta naloga bo trajala nekaj let.
- Pri razpršenih virih, predvsem pri prometu je tudi treba zmanjšati emisije. To je težje dosegljiv cilj, saj se treba več tovornega prometa usmeriti na železnice in zmanjšati individualni promet predvsem na krajših razdaljah v mestih.
- Preprečiti prekomerno vnašanje onesnaževal, predvsem ozona preko meja. Vzpostavljeni so evropski mehanizmi preko protokolov h konvenciji o prekomejnem transportu. Doseči bo treba njihovo spoštovanje.

Operativni program zmanjševanja emisij SO₂, NO_x, HOS in NH₃, Bojan Rode, ARSO

Operativni program zmanjševanja emisij SO₂, NO_x, HOS in NH₃

Cilj:

Omejiti emisije onesnaževal, ki škodljivo
vplivajo na zdravje ljudi, naravne
ekosisteme, materiale in pridelke

Zmanjšati nacionalne emisije do leta 2010 do
količin, ki ne presegajo zgornjih mej emisij

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Škodljivi vplivi na zdravje ljudi in okolje

Škodljivi vpliv

zakisljevanje:

eutrofikacija:

povišan prizemni ozon:

Onesnaževalo

SO₂, NO_x, NH₃

SO₂, NO_x, NH₃

NO_x, HOS

Zakonske osnove

- **Protokol CLRTAP** o zmanjševanju zakisljevanja, eutrofikacije in prizemnega ozona (Göteborgski protokol), ratifikacija 23. februarja 2004
- **Direktiva 2001/81/ES** o nacionalnih zgornjih mejah emisij za nekatera onesnaževala zraka (NEC direktiva)

Nacionalne zgornje meje emisij so enake!

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Nacionalne zgornje meje emisij 2010

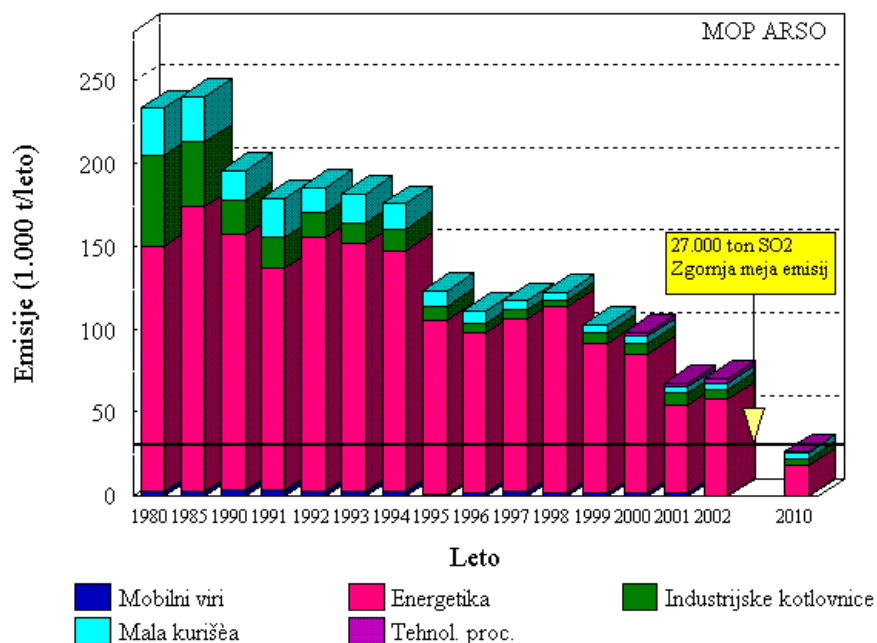
SO₂: 27 kt

NO_x: 45 kt

HOS (NMVOC): 40 kt

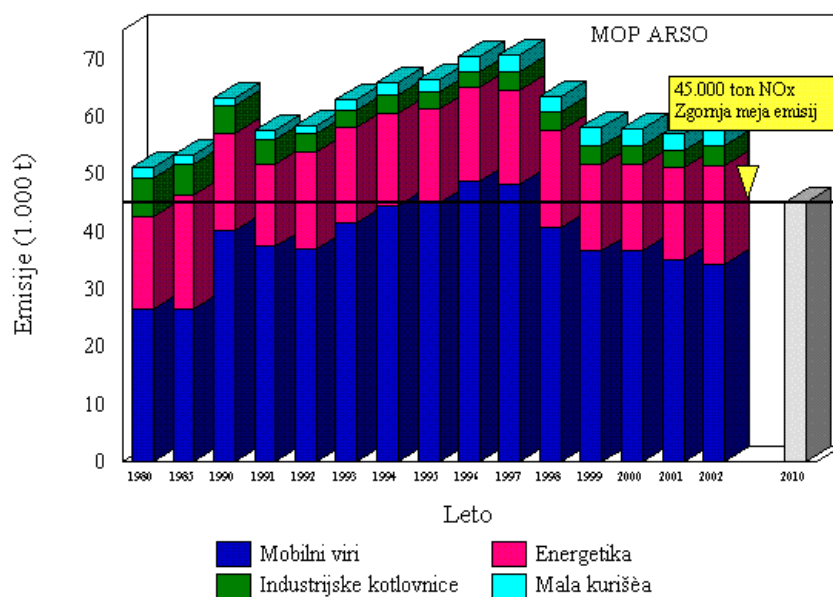
NH₃: 20 kt

Emisije SO₂ v Sloveniji

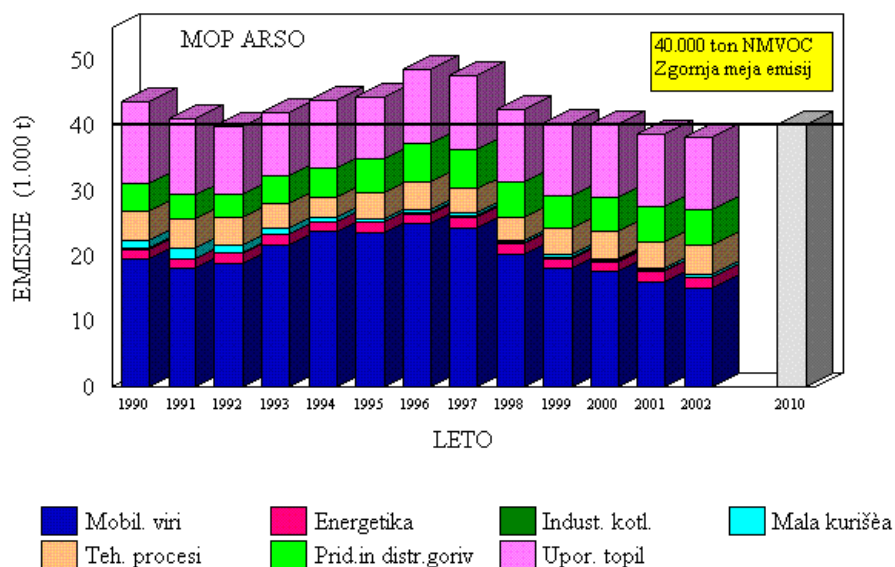
Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Emisije NO_x v Sloveniji

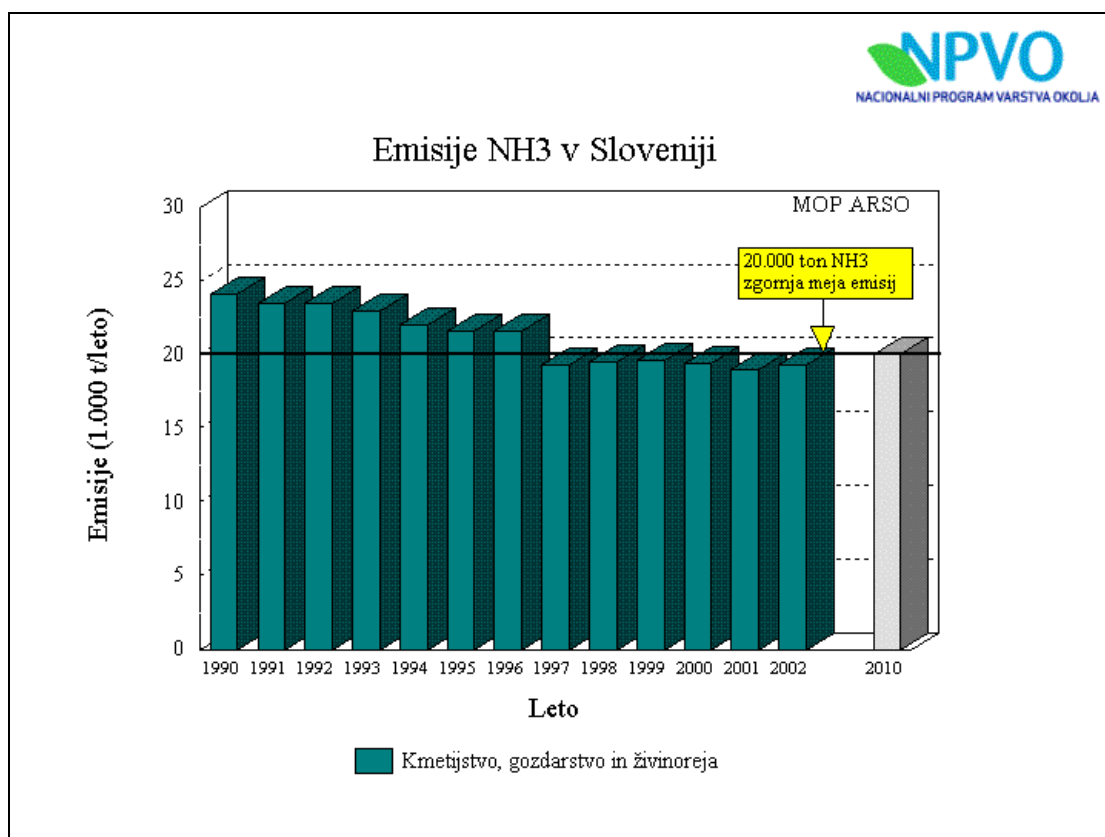

MOP ARSO

Emisije NMVOC v Sloveniji

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Ukrepi

Zahteve iz obstoječe zakonodaje:

- Energetika:** emisije iz velikih kurilnih naprav, emisije iz sežiga odpadkov, kakovost tekočih goriv, zahteve IPPC, nacionalni energetske program, posledice zmanjševanja TGP
- Promet:** kakovost tekočih goriv, emisijski normativi za motorna vozila
- Industrija:** zahteve IPPC, emisije HOS pri uporabi organskih topil in v proizvodnih procesih
- Kmetijstvo:** navodila za izvajanje dobre kmetijske prakse, kmetijska strategija

+
Dodatni ukrepi ?

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Spremljanje izvajanja

1) Poročanje Evropski komisiji po direktivi NEC:

- do konca leta 2004 posredovati nacionalni program zmanjševanja emisij
- podatki o emisijah – letno poročanje

2) Poročanje sekretariatu konvencije CLRTAP:

- strategije, politike ukrepi – poročanje na 2 leti
- podatki o emisijah – letno poročanje

3) Indikatorji:

- nacionalne emisije SO_2 , NO_x , HOS in NH_3

Program zmanjševanja emisij snovi v zrak iz velikih kurilnih naprav, **Tadeja Petrač, ARSO**

Ministrstvo za okolje, prostor in energijo

osnutek

PROGRAM ZMANJŠEVANJA EMISIJ SNOVI V ZRAK IZ VELIKIH KURILNIH NAPRAV

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Definicija velike kurilne naprave

- *naprava, namenjena proizvodnji energije,*
- *$P_{vh} \geq 50 \text{ MW}$,*
- *uporablja se z zgorevanjem goriv pridobljena toplota;*

Uredba ne velja za:

- *sežigalnice odpadkov,*
- *dizelske, bencinske in plinske motorje,*
- *velike kurilne naprave, pri katerih se produkti zgorevanja uporabljajo neposredno v proizvodnem procesu,*
- *obstoječe plinske turbine;*

CILJI PROGRAMA

- *zmanjševanje emisij SO_2 , NO_x , CO in prahu iz starih in obstoječih velikih kurilnih naprav v Sloveniji,*
- *zagotavljanje, da skupne letne množine emisij iz vseh naprav ne bodo presežene;*

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

OSNOVNI PARAMETRI

- *letni povprečni volumski pretok dimnih plinov posamezne kurilne naprave v obdobju od 1996 do 2000,*
- *mejne vrednosti emisij glede na vrsto goriva in velikost vhodne toplotne moči kurilne naprave iz uredbe;*

Mejne vrednosti emisij za SO₂, NO_x, prah in CO pri različnih vrstah goriva

(do 1.1.2008 – 13. člen “stare uredbe” – Ur. l. RS 73/94 s spremembami)

Snov	Vrsta goriva		mejne vrednosti emisij (v mg/Nm ³)
SO ₂	Trdno		2000
	tekoče	kurilna olja EL in težja kurilna olja	1700
		druga tekoča goriva	2500
	plinasto	tekoči plin	5
		druge vrste plinov	35
NO _x	trdno		650
	tekoče		450
	plinasto		350
prah	trdno		125
	tekoče		50
	plinasto	plavžni plin	10
		drugi plini	5
CO	trdno		250
	tekoče		175
	plinasto		100

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Mejne vrednosti emisij za SO₂, NO_x, prah in CO pri različnih vrstah goriva in različnih vhodnih toplotnih močeh (od 1.1.2008 dalje – tabela A uredbe - Ur. l. RS 46/02)

Snov	Vrsta goriva	mejne vrednosti emisij (mg/Nm ³) pri različnih vhodnih toplotnih močeh P _{vh} (MW _t)			
		50 ≤ P _{vh} ≤ 100	100 < P _{vh} ≤ 300	300 < P _{vh} ≤ 500	500 < P _{vh}
SO ₂	trdno	2000	$y = -4 \cdot x + 2.400$	$y = -4 \cdot x + 2.400$	400
	tekoče	1700	1700	$y = 500 - x$	400
	plinasto	splošno	35	35	35
		tekoči naftni plin	5	5	5
		nizko kalorični plin iz plinificiranih rafinerijskih ostankov, koksni in plavžni plin	800	800	800
NO _x	trdno	600	600	600	200
	tekoče	450	450	450	400
	plinasto	300	300	300	200
prah	trdno	100	100	100	50
	tekoče	50	50	50	50
	plinasto	splošno	5	5	5
		plavžni plin	10	10	10
		plin iz jeklarne industrije za nadaljnjo uporabo druge	50	50	50
CO	trdno	250	250	250	250
	tekoče	175	175	175	175
	plinasto	100	100	100	100

Skupne letne množine emisij SO₂, NO_x, CO in prahu (v t/leto) po posameznih obdobjih

Zap. št.	Lokacija	letne množine emisij onesnaževal iz naprav po posameznih obdobjih										
		SO ₂ (t/leto)			NO _x (t/leto)			prah (t/leto)			CO (t/leto)	
		11.04 - 31.12.07	11.08 - 31.12.15	od11.11 dalje	11.04 - 31.12.07	11.08 - 31.12.15	od11.11 dalje	11.04 - 31.12.07	11.08 - 31.12.15	od11.11 dalje	11.04 - 31.12.15	od11.11 dalje
1	TEŠ	894	885	885	291	268	268	56	45	45	112	112
2	TEŠ	628	622	622	204	188	188	39	31	31	79	79
3	TEŠ	1284	1220	1220	417	385	385	80	64	64	160	160
		1284	1220	1220	418	385	385	81	64	64	161	161
4	TEŠ	10320	2064	2064	3354	2580	1032	645	258	258	1290	1290
5	TEŠ	12512	2502	2502	4066	3128	1251	313	313	313	1564	1564
6	TE-TOL	1524	1411	1411	495	457	457	95	76	76	191	191
7	TE-TOL	1524	1411	1411	495	457	457	95	76	76	191	191
8	TE-TOL	3044	2393	2393	989	913	913	190	152	152	381	381
4	TE-TOL	14	14	14	4	4	4	0	0	0	1	1
9	TE-TOL	14	14	14	4	4	4	0	0	0	1	1
10	TET	5532	2766	2766	1798	1660	1660	346	277	277	692	692
11	JPE	63	63	-	61	61	-	2	2	-	19	-
12	JPE	63	63	-	61	61	-	2	2	-	19	-
13	JPE	63	63	-	61	61	-	2	2	-	19	-
14	JPE	63	63	-	61	61	-	2	2	-	19	-
15	JPE	18	18	18	177	152	152	3	3	3	51	51
16	skupaj:	38844	16792	16540	12956	10825	7156	1951	1367	1359	4950	4874

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

ZAHTEVANI POGOJI ZA DOSEGANJE CILJEV PROGRAMA

do 1.1.2008:

- **naprave** ne smejo presegati v programu določenih letnih množin emisij SO_2 , NO_x , CO in prahu (izračunanih na osnovi mejnih vrednosti iz 13. člena stare uredbe); izjema: sanacijski program **TET**,

od 1.1.2008 dalje:

- **JPE 1-4**: ni omejitev (koristijo 20000 ur v obdobju od 1.1.2008 do 31.12.2015 in nato prenehajo z obratovanjem),
- **JPE 5, TEŠ 4, TEŠ 5**: doseganje mejnih vrednosti emisij,
- **TEŠ 1-3, TET, TE-TO 1-5**: ne smejo presegati v programu določenih letnih množin emisij (prerazporeditev emisij med napravami je možna le znotraj letnih množin emisij iste lokacije oz. upravljavca)

MERITVE EMISIJ

Do 27. 11 2004:

- trajne meritve emisij SO_2 , NO_x in CO pri $P_{vh} \geq 100$ MW,
- trajne ali občasne meritve SO_2 , NO_x in CO pri $P_{vh} < 100$ MW
- trajne meritve emisij prahu pri $P_{vh} \geq 50$ MW,

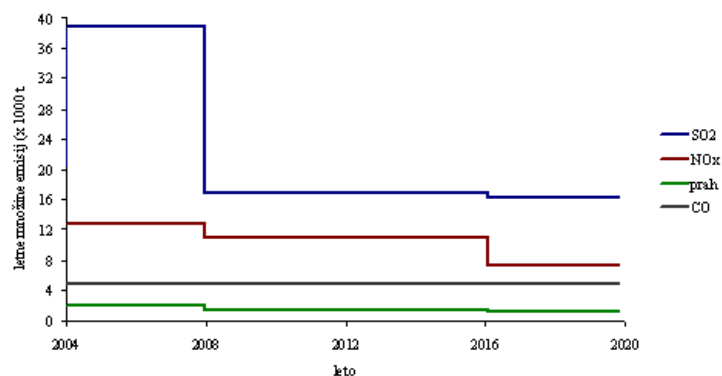
Od 27. 11 2004 dalje:

- trajne meritve emisij SO_2 , NO_x , CO in prahu,

POROČANJE po 14. , 20. in 26. členu uredbe,

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Skupne letne emisije SO_2 , NO_x , CO in prahu iz kurilnih naprav po posameznih obdobjih

Ciljne emisije za leto 2010

	SO_2	NO_x	NH_3	VOC
Izhodiščno leto - 1990 (1000 t/leto)	194	62	24	42
Ciljne emisije za leto 2010 (1000 t/leto)	27	45	20	40

62%

24%

Delež emisij SO_2 in NO_x iz velikih kurilnih naprav k nacionalnim množinam emisij

Kemikalije (REACH), mag. Alojz Grabner, URSK

Nacionalni program varstva okolja -KEMIKAJIJE-

Mag. Alojz Grabner
Urad RS za kemikalije

1) Ravnanje s kemikalijami, ki bo do leta 2020 privedlo do ukinitve uporabe in proizvodnje kemikalij, ki škodljivo vplivajo na zdravje ljudi in okolje

- Nova kemijska zakonodaja (REACH)
 - Registracija snovi nad 1 tona
 - Evaluacija v državah članicah
 - Avtorizacija uporabe snovi, ki so posebej zaskrbljujoče
 - Omejitve in prepovedi uporabe

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

2) Pridobivanje novih in dodatnih podatkov o nevarnih lastnostih snovi in njihovih učinkih za ljudi in okolje za potrebe registracije

REGISTRACIJA: Obvezuje proizvajalce in uvoznike k pridobivanju podatkov o snoveh in pridobljene podatke uporabljati za odgovorno in podprto upravljanje tveganj, ki jih lahko povzročijo te snovi:

- Fizikalno-kemijske lastnosti
- Osnovni podatki za zdravje človeka
- Kratkotrajna strupenost za vodno okolje
- Podatki za zdravje človeka (vključno in vivo)
- Ekotoksikološki podatki
- Dolgotrajni, ponovljeni odmerki, kronični, obnašanje v okolju, itd

3) Spremljanje uporabe snovi in pripravkov in izdelava kemijskih varnostnih analiz in poročil

- **Registracija mora vključevati vse ugotovljene uporabe, t.j.:**
 - Uporabe, za katere nameravajo dati snov na trg, ali za kar namerava snov uporabljati sam;
 - Uporabe, ki mu jih sporočijo nadaljnji uporabniki (NU)
- **Kemijska varnostna analiza**
 - Nevarne lastnosti (zdravje ljudi, fizikalno-kemijskih lastnosti, okolje, PBT(obstojnost, bioakumulativnost in toksičnost) in vPvB (visoka obstojnost, visoka bioakumulativnost)
 - Ocena izpostavljenosti in scenariji izpostavljenosti
 - Ocena tveganja
- **Kemijsko varnostno poročilo- priloga VL**
 - odločitve o nadaljnjih ukrepih NU

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

4) Sodelovanje z dobavitelji snovi in zagotavljanje celovitih ocen in ukrepov za zmanjševanje tveganja

- V praksi:
 - **Proizvajalec** izdelava scenarije izpostavljenosti, ki pokrijejo vse ugotovljene uporabe;
 - Vloga uporabnikov je odvisna od primera do primera;
 - Scenariji izpostavljenosti so lahko omejeni ali široki;
 - Se sporočajo z varnostnimi listi (VL)
 - VL in scenariji izpostavljenosti sprožijo odločitve o nadaljnjih ukrepih NU
 - NU mora izdelati CSR in se prijaviti Agenciji, kadar :
 - Uporablja snov izven scenarijev, ki jih dobi z varnostnim poročilom v VL;

5) Evaluacija snovi in priprava prioriteten seznamov snovi-kandidatov podrobnejše ocene

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

6) Vzpostavljanje administrativno-nadzornega sistema v okviru URSK za nadzor in izvajanje nove kemijske zakonodaje

- Evaluacija dosjejev
- Evaluacija snovi (letni delovni načrt)
- Priprava in obravnava predlogov za avtorizacije
- Omejitve
- Inšpekcijski nadzor
- Sodelovanje z Agencijo za kemikalije
- Sodelovanje v odborih Agencije
- Sodelovanje z drugimi državami

7) Vzpostavitev strokovno-svetovalnih služb za pomoč proizvajalcem, uvoznikom in uporabnikom snovi pri izvajanju nove kemijske zakonodaje

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Priprava Nacionalnega Implementacijskega Načrta za ravnanje s POPsi v Sloveniji, dr. Žiga Bolta, URSK

Priprava Nacionalnega Implementacijskega Načrta

Žiga Bolta,
Ministrstvo za zdravje, Urad Republike Slovenije za kemikalije
Breg 14, Ljubljana

O PROJEKTU:

NASLOV:

Priprava Nacionalnega Implementacijskega Načrta
za ravnanje s POPsi v Sloveniji.

DATUM PRIČETKA: 1. Maj. 2002

TRAJANJE PROJEKTA: 24 mesecev

NAROČNIK: UNEP GEF, Ženeva, Švica

NOSILEC: Ministrstvo za zdravje, Urad
Republike Slovenije za
kemikalije

Vodilo Stockholmske konvencije

Cilji Stockholmske konvencije:

1. Skupen cilj je varovanje zdravja in okolja pred POPsi.
2. Rio Declaration - Principle 15:
"In order to protect the environment, the precautionary approach shall be widely applied by States according to their capabilities. Where there are threats of serious or irreversible damage, lack of full scientific certainty shall not be used as a reason for postponing cost-effective measures to prevent environmental degradation."

Kaj so POPsi?

= Obstoja organska onesnaževla

■ Fizikalno kemijske lastnosti:

- topnost v maščobah (porazdelitveni koeficient),
- dolg razpolovni čas (>1 leto),
- biološka aktivnost? (podobnosti biološko aktivnim spojinami, interakcije)

■ Viri

- naravni
- antropogeni

Cilji Implementacijskega Načrta za Stockholmsko konvencijo

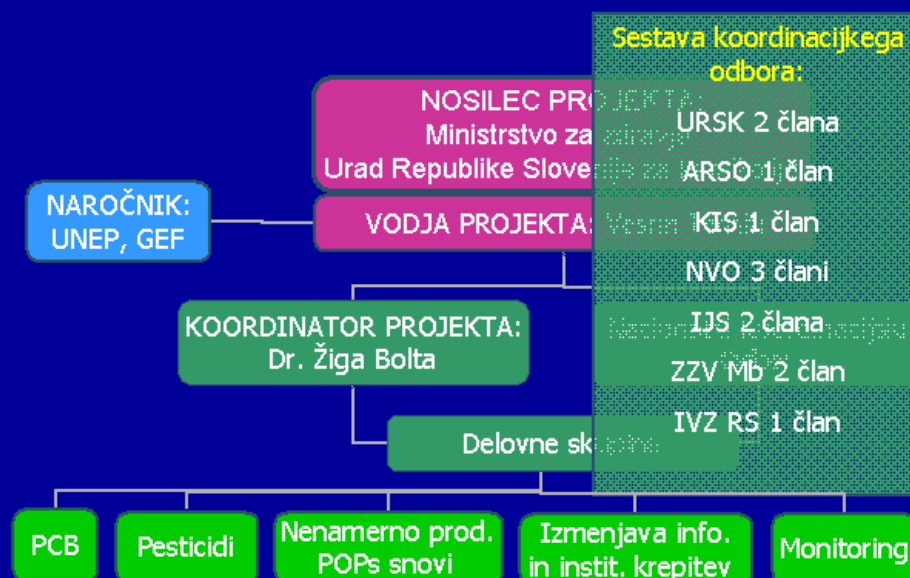

Kako do ciljev Stockholmske konvencije?

- Inventarizacija problematike,
- Postavitev prioritet,
- Zaveza vlade (ratifikacija Konvencije) in sprejem NIPa,
- Vključitev implementacijskega načrta v programe ravnanja z okoljem/nevarnimi snovmi,
- Ustrezna okrepitev infrastrukture/osrednje institucije,
- Sodelovanje, informiranje in izobraževanje najrazličnejših vpletenih institucij,
- Mednarodno povezovanje

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Organizacijska struktura

Predvidena oblika Nacionalnega Implementacijskega načrta

Uvod

Namen Nacionalnega implementacijskega načrta

Kratek pregled implementacijskega načrta

1. Okoljska strategija Slovenije
2. Mednarodne obveznosti
3. Protokol priprave in sprejemanja odločitev in predpisov
4. Zakonodaja ravnanja s POPsi
5. Sestava administrativnih in upravnih teles ter njihova vloga v ravnanju s POPsi

Predvidena oblika nacionalnega implementacijskega načrta

7. Opravljene raziskave
8. Onesnažena območja
9. Socialno ekonomski vplivi
10. POPsi v sosednjih državah
11. Akcijski načrti
12. Ocena stroškov izvajanja implemetacijskega načrta
13. Načrt za uveljavljanje akcijskih načrtov v
nacionalnih programih
14. Podporne aktivnosti za uveljavljanje načrta

**Ministrstvo za zdravje,
Urad za Kemikalije Republike Slovenije**

HVALA ZA POZORNOST!

Hrup, Kuhelj, MOPE

NPVO

KAKOVOST ŽIVLJENJA

HRUP

MOPE

Javna predstavitev, marec 2004

1

GLAVNI CILJI:

- **ocenitev obremenitve okolja s hrupom s pomočjo strateških kart hrupa**
- **izvajanje operativnih programov z namenom**
 - **zmanjševanja hrupa, kjer je to potrebno**
 - **vzdrževanja kvalitetnih pogojev bivanja, kjer je raven hrupa ustrezna**
- **informiranje javnosti o izpostavljenosti hrupu in njeni vplivi**

MOPE

Javna predstavitev, marec 2004

2

CILJI operativnega programa do leta 2007

izdelava strateških kart hrupa:

- za aglomeracijo z več kot 250.000 prebivalci
- za kraje blizu glavnih cest,
ki imajo letni pretok vozil več kot 6 mio
- za kraje blizu glavnih železnic,
z več kot 60.000 prevozov letno
- za okolico največjega letališča

MOPE

Javna predstavitev, marec 2004

3

CILJI operativnega programa do leta 2012

izdelava strateških kart hrupa:

- za aglomeracije z več kot 100.000 prebivalci
- za kraje blizu glavnih cest,
ki imajo letni pretok vozil več kot 3 mio
- za kraje blizu glavnih železnic,
z več kot 30.000 prevozov letno
- za okolico največjega letališča

MOPE

Javna predstavitev, marec 2004

4

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Na osnovi izdelanih kart hrupa bomo določili:

- ocenjeno število bivališč, šol in bolnišnic na določenem območju, ki bo izpostavljeno čezmernim ravnom hrupa
- ocenjeno število ljudi, ki bo izpostavljeno čezmernim ravnom hrupa
- načrtovali smernice za zmanjšanje števila ljudi, ki bodo permanentno izpostavljeni čezmernemu hrupu
- mirna območja v strnjenih naseljih

MOPE

Javna predstavitev, marec 2004

5

OSNOVNI UKREPI:

- zmanjšanje emisije hrupa na samem viru, to je zmanjšanje njegove zvočne moči
- omejevanje širjenja hrupa s funkcionalnimi pregradami
- zaščita bivalnih prostorov z izboljšano zvočno izolacijo oken ter zvočno izolacijo fasadnih ali obodnih elementov

MOPE

Javna predstavitev, marec 2004

6

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

UKREPI...

- planiranje načrtne rabe prostora
- zmanjšanje hrupa prometa s:
 - trajnostnim načrtovanjem prometnih tokov
 - zahtevo po zmanjšanju transporta kot takega
 - uporabo manj hrupnih načinov transporta
 - tehničnimi ukrepi pri samih virih oziroma izborom tišjih virov hrupa
 - zamenjavo vozil z manj hrupnimi vozili
 - vpeljavo omejitve hitrosti
 - promocijo javnega prometa
 - zmanjšanjem stika med pnevmatikami in voziščem
- zmanjšanje širjenja hrupa od vira do za hrup občutljivih objektov z namestitvijo protihrupnih ograj ter
- zaščito bivalnih sosesk s pasivno protihrupno zaščito izpostavljenih stavb

MOPE

Javna predstavitev, marec 2004

7

Elektromagnetna sevanja, Janez Jeram, ARSO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PROSTOR IN ENERGIJO
AGENCIJA RS ZA OKOLJE

Nacionalni program varstva okolja

Elektromagnetna sevanja (EMS) Predstavitev ciljev in ukrepov

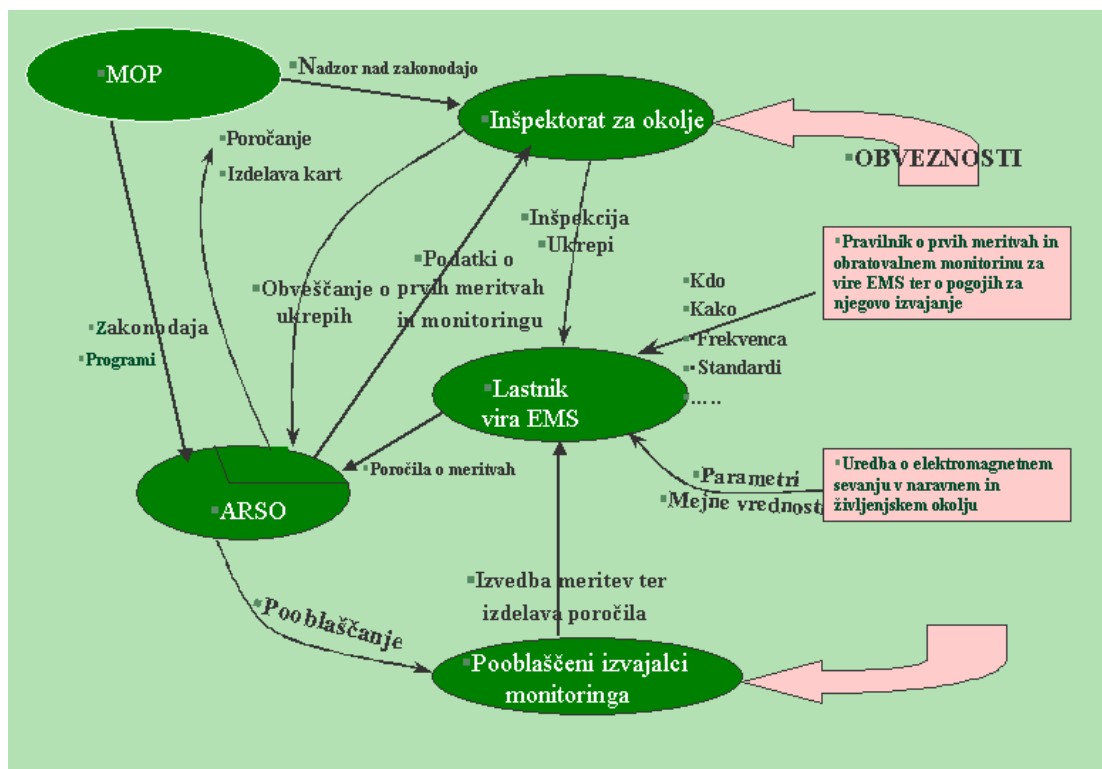
Cilj:

- Priprava kart obremenjenih območij z EMS

Ukrepi za dosego cilja:

- Zbiranje in obdelovanje poročil o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu za vire EMS (v primeru eventualne prekoračitve ARSO pošlje poročilo na IRSOP, ki izvede inšpekcijski ukrep)
- Izdelava izračunov na osnovi modelov
- Prostorski prikaz sevalne obremenitve območij obremenjenih z EMS na zemljevidu SLO

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Namen kart:

- Pomoč pri odločanju v upravnih postopkih v zvezi s posegi v prostor, kjer se pojavljajo EMS v naravnem in življenjskem okolju
- Informiranje prebivalstva o območjih obremenjenih z EMS

Izobraževalni ukrep:

- Izobraževanje prebivalstva o problematiki EMS (sofinanciranje, informiranje, izvajanje projektov za promocijo in ozaveščanje).
- Izobraževanje delavcev v nadzornih ter upravnih službah na državni in lokalni ravni. (Ko bodo izdelane karte območij obremenjenih z EMS se bo izvajalo izobraževanje uporabnikov).

Tematska strategija za urbana območja, mag. Alenka Burja, MOPE

Tematska strategija za urbana območja

- Ena od sedmih strategij v okviru 6. akcijskega okoljskega programa
- Štiri delovne skupine: Urbanizem, Gradnja, Promet, Trajnostno ravnanje
- 2004 – posvetovanja z vsemi zainteresiranimi do končnega besedila, sprejem poleti 2005
- Priprava nacionalnih strategij

Tematska strategija za urbana območja

Splošen cilj:

Mesta je treba ponovno oživeti, tako da postanejo atraktivna za prebivalce, ne škodujejo zdravju in nudijo visoko kakovost življenja.

Tematska strategija za urbana območja

Nekateri od konkretnih ciljev:

Mesta z več kot 100.000 prebivalci:

- sprejmejo načrte in sisteme ravnanja z okoljem
- pripravijo in izvajajo načrte trajnostnega prometa

Sodelovanje javnosti pri pripravi NPVO

Tematska strategija za urbana območja

Ukrepi:

- Lokalne Agende 21/Lokalni program varstva okolja
- EMAS
- Ekološki odtis
- CPVO
- Energetske izkaznice
- OVE

Tematska strategija za urbana območja

- *Integracija z ostalimi okoljskimi politikami (podnebne spremembe, vode, zrak, odpadki, biotska raznovrstnost)*
- *Lokalne skupnosti*
- *Primeri dobrih praks*

Okolje in zdravje, dr. Biserka Strel, MOPE

AKCIJSKI PLAN OKOLJE- ZDRAVJE

(2004-2010)

Dokument Evropske komisije
COM (2003)338 final

AKCIJSKI PLAN OKOLJE-ZDRAVJE

CILJI

- znižanje števila obolenj otrok in drugih, občutljivih skupin znotraj različnih populacij, ki jih izzovejo okoljski dejavniki
- identifikacija skupnih okoljskih dejavnikov in zniževanje stopenj ogrožanja zdravja
- izvajanje in krepitev skupne evropske politike.

AKCIJSKI PLAN OKOLJE-ZDRAVJE

KAKO DOSEČI CILJE?

1. s povezovanjem informacij
2. s povezovanjem deležnikov obeh sektorjev
3. s skupnim pristopom identifikacije onesnaževalcev okolja in povzročiteljev obolenj
4. s skupnimi ukrepi; zmanjševanje izpostavljenosti okoljskim dejavnikom ob izvajanju preventivnih zdravstvenih ukrepov
5. s skupno raziskovalno politiko
6. z združevanjem nacionalnih politik v skupno-evropsko.

AKCIJSKI PLAN OKOLJE-ZDRAVJE

PROBLEMI??

1. povezovanje informacij; ne obstajajo?, so vse dostopne?
2. primerljivost informacij; podatkov?, združljivost?
3. združljivost prioritet v naboru indikatorjev
4. primerljivost znanstveno-raziskovalnih podatkov; politik? prioritet ?

AKCIJSKI PLAN OKOLJE-ZDRAVJE

Izvedba ciljev akcijskega plana ni harmonizacija ukrepov in akcij v članicah EU, temveč izmenjava primerljivih informacij kjer je to možno in učinkovito!!

AKCIJSKI PLAN OKOLJE-ZDRAVJE

VSEBINE DOKUMENTA (EC, WHO, EEA)

1. priporočila za izvajanje monitoringa skupnih indikatorjev
2. priporočila razvojnih politik
3. nabor potrebnih informacij za nadgradnjo obstoječih politik okolja in zdravja.

AKCIJSKI PLAN OKOLJE-ZDRAVJE

KAJ NAS ČAKA???

1. izvajanje monitoringa skupnih indikatorjev
2. vzpostavitev enotne posredovalnice informacij
3. skupna raziskovalna politika
4. identifikacija prioritet za nadgradnjo skupne politike.